

HOSPODÁŘSKÁ KOMORA ČESKÉ REPUBLIKY

STANOVISKO

k zakládání soukromých klubů k obcházení zákona

Výhrada: Toto stanovisko obsahuje subjektivní názory jeho zpracovatele. Nejedná se o závazný výklad právního předpisu, neboť k tomuto jsou oprávněny pouze soudy nebo orgány provádějící kontrolu a dozor nad dodržováním příslušného právního předpisu.

Výchozí stav: Dne 31. 5. 2017 nabyl účinnosti zákon č. 65/2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek (dále „zákon o ochraně“). Dle § 8 tohoto zákona je zakázáno kouřit na níže uvedených místech:

„a) ve veřejnosti volně přístupném vnitřním prostoru, s výjimkou stavebně odděleného prostoru vyhrazeného ke kouření,

b) v tranzitním prostoru mezinárodního letiště, s výjimkou stavebně odděleného prostoru vyhrazeného ke kouření,

c) na nástupišti, v přístřešku a čekárně veřejné dopravy,

d) v dopravním prostředku veřejné dopravy,

e) ve zdravotnickém zařízení a v prostorech souvisejících s jeho provozem, s výjimkou stavebně odděleného prostoru vyhrazeného ke kouření v uzavřeném psychiatrickém oddělení nebo v jiném zařízení pro léčbu závislostí,

f) ve škole a školském zařízení,

g) v zařízení sociálně-právní ochrany dětí²⁾, v provozovně, kde je provozována živnost, jejímž předmětem je péče o děti do 3 let, v prostoru, kde je poskytována služba péče o dítě v dětské skupině, nebo v zařízení, kde je uskutečňována mimoškolní výchova a vzdělávání, nezařazeném do rejstříku škol a školských zařízení,

h) v prostoru dětského hřiště a sportoviště určeného převážně pro osoby mladší 18 let,

i) ve vnitřním prostoru všech typů sportovišť,

HOSPODÁŘSKÁ KOMORA ČESKÉ REPUBLIKY

zapsaná v obchodním rejstříku vedeném Městským soudem v Praze dne 17. června 1993, sp. zn. A 8179

FLORENTINUM, Na Florenci 2116/15, 110 00 Praha 1, IČ: 49 27 95 30

e-mail: office@komora.cz, telefon: + 420 266 721 300

www.komora.cz

j) ve vnitřním zábavním prostoru, jako je kino, divadlo, výstavní a koncertní síň a sportovní hala, a dále v jiném vnitřním prostoru po dobu pořádání kulturní a taneční akce,

k) ve vnitřním prostoru provozovny stravovacích služeb, s výjimkou užívání vodních dýmek,

l) v prostoru zoologické zahrady, s výjimkou vnějších prostor, které provozovatel zoologické zahrady ke kouření vyhradí.“

Dotaz: Dle § 8 odst. 1 písm. k) zákona o ochraně je zakázáno kouřit ve vnitřním prostoru provozovny stravovacích služeb, tj. restaurací. **Pokud se restaurace přemění na soukromý klub ve formě spolku, nebude se na ní uvedený zákaz vztahovat?**

Odpověď: Vzhledem k neexistující výkladové ani aplikační praxi **nelze s určitostí říci, zda bude možno provozovat soukromý klub se stravovacími službami, aniž by takové jednání bylo považováno za účelové obcházení zákona.** Dle našeho názoru bude záviset vždy na konkrétních okolnostech, zejména pak na způsobu, jakým bude činnost soukromého klubu provozována. Jisté však je, že **nelze založit spolek za účelem podnikání, tedy spolek, jehož činnost bude v konečném důsledku shodná s činností restaurací.** Rovněž lze očekávat, že kontrolní orgány budou v jednotlivých případech důkladně prověřovat činnost soukromých klubů. **Dle našeho názoru se bude zákon o ochraně aplikovat zpravidla i na soukromé kluby.**

Odůvodnění

[1] Dle § 2 písm. i) zákona o ochraně se provozovnou stravovacích služeb rozumí prostor potravinářského podniku, v němž je provozována stravovací služba zahrnující podávání pokrmů určených k přímé spotřebě v této provozovně. **Zákon o ochraně tak neváže aplikaci zákazu kouření pouze na prostory, které jsou označeny jako restaurace, nýbrž na všechny prostory, kde dochází k podávání pokrmů.**

Tato podmínka je tedy materiálního, nikoliv formálního charakteru. **K aplikaci zákona tedy zjednodušeně dojde vždy, pokud jakýkoliv subjekt, s jakýmkoliv označením, připravuje pokrmy a servíruje je zákazníkům, či jiným osobám, které mají postavení obdobné jako zákazník (např. u reklamních akcí).** Pozor, vzhledem k tomu, že přijatý zákon vychází z evropské právní úpravy, **rozumí se stravovací službou rovněž podávání nápojů.**

[2] Související je rovněž právní postavení spolku, které je upraveno § 214 a násl. zákona. č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (dále jen „OZ“ nebo „občanský zákoník“). V kontextu zadání je hlavní zejména ust. § 217 OZ, dle kterého: **„Hlavní činností spolku může být jen uspokojování a ochrana těch zájmů, k jejichž naplňování je spolek založen. Podnikání nebo jiná výdělečná činnost hlavní činností spolku být nemůže.“ jiná výdělečná činnost hlavní činností spolku být nemůže.“** **Rozhodující tedy bude, jakou činnost si soukromý klub ve formě spolku uvede do svých stanov a zda ji bude vykonávat jako svou hlavní činnost.**

- [3] **Založení spolku, jehož hlavní činností bude prodej zboží a služeb** (prodej alkoholických a nealkoholických nápojů, prodej pokrmů, apod.) **tak bude jednání v rozporu se zákonem.** Lze si však představit, že bude založen soukromý klub, jehož předmětem budou pravidelné schůzky, například za účelem degustace, přičemž účast na těchto schůzkách bude zpoplatněna členským poplatkem a může být nanejvýš vyžadována úhrada účelně vynaložených nákladů spojených s akcí. Účastnit se pak mohou výlučně členové, přičemž členství nesmí mít charakter obcházení zákona (v tomto případě zákona o ochraně).
- [4] Právě v povaze členství se vymezuje ještě jeden z podstatných znaků spolku, a to **omezení veřejné dostupnosti služeb.** Již výše je uvedeno, že spolky jsou zakládány za účelem uspokojování a ochrany těch, k jejichž zájmu je založen. **Již při zápisu do živnostenského rejstříku je třeba uvést, že se jedná o soukromý klub.** Takto je třeba klub i viditelně označit. Zároveň je třeba vyloučit „cizí“ osoby z jeho užívání. Lze si představit situaci, že spolek bude pro své členy připravovat pokrmy, přičemž jiné osoby budou absolutně vyloučeny ze vstupu do tohoto zařízení. Pak by bylo možno argumentovat tím, že se nejedná o místo veřejnosti přístupné, a proto se na něj zákon o ochraně nevztahuje. Rovněž toto řešení je však obtížně realizovatelné, neboť je administrativně a organizačně náročné a především bude rozhodující to, co bude shledáno obcházením zákona a co nikoli.
- [5] Vzhledem k tomu, že od účinnosti zákona uplynulo teprve několik dnů, je třeba vyčkat, jak se kontrolní orgány s takovým přístupem vypořádají. **Pouze správní orgány a soudy mohou nastavit svým rozhodováním mantinely, dle kterých budou jednotlivé případy v praxi posuzovány.** Je třeba zdůraznit, že obcházení zákona nepoživá právní ochrany, a proto by se ke spolku, jakožto způsobu obcházení zákona vůbec nepřihlíželo a takový spolek, či jeho činnost by byl považován za normální provozovnu stravovacích služeb, či jinou obdobnou provozovnu ve smyslu živnostenského zákona. Lze předpokládat, že kontrolní orgány budou velice důsledně posuzovat, zda se vzhledem k okolnostem skutečně jedná o spolek, který podporuje své členy, nebo se jedná o snahu o obcházení platné právní úpravy. Nic pak v tomto směru neřeší ani jiné formy právnických osob a vždy budou posuzovány podle své činnosti, nikoli podle svého označení.
- [6] Krátce lze zmínit i sankce, které je možno při porušení zákazu kouření uložit. **Sankce lze totiž uložit nejen provozovateli zařízení (podnikateli), nýbrž i osobě, která zákaz kouření porušila (zákazníkovi).** Dle § 35 odst. 1 písm. e) se kouřením v restauraci zákazník dopustí přestupku, za nějž lze uložit pokutu do 5 000 Kč. Provozovatel provozovny stravovacích služeb (podnikatel) se pak dopustí správního deliktu s pokutou až do výše 50 000 Kč, pokud zákazníka nevyzve, aby kouřit přestal. Dále se dopustí správního deliktu s možnou pokutou do výše 10 000 Kč tehdy, pokud neopatří prostor označením „kouření zakázáno“.